

Mawra sal-Buskett

"Tigi t-'Talkie' nhar is-Sibt fil-ghaxija?" saqsieni Grabieli. "Ejja! Ghidli fejn nistenniek!"

"It-Talkie?" ghedtlu: "mela ddum! Noqogħdu sagħtejn malixurin go sigġu dejjaq, fid-dlam, maħnuqin bin-nifs ta' hafna nies, biex naraw xbiha jitharrku u nisimgħu tbarbir ta' kliem li ma jiftiehemx saħta. Tridx immorru sal-Buskett? Hemmhekk hemm sabih! hewwa safi; ġmiel ta' sigar kbar ta' kull xorta, ilma, eġġrien, menqa bil-ħut, ward minn kull lewn, kull ma tixtieq ir-ruħ u l-ġisem. Mela t-Talkie? Jekk bik li tigi, istennieni hdejn Kastilja f'xi s-sagħtejn."

"Nigi," wieġeb Grabieli, għax biex ingħidlek ili ma mmur il hemmhekk. Mis-sagħtejn sas-sagħtejn u nofs niqaflek hdejn Kastilja. Qis li ma tonqosx."

Hekk għamilna s-Sibt, u fis-sagħtejn bum sibt ruħi hdejn Kastilja, fejn rajt jistenna lil Grabieli.

Irribna l-karrozza tar-Rabat, li wara ftit telqet. Fit-trieq daqqa nithadddtu Grabieli u jiena, u daqqa nħarsu mit-twieqi, lejn il-ħwienet u n-nies miexja jekk fl-imġiammar, u jekk fil-ħāli lejn l-eġġieqi maħdumin. Wasalna r-Rabat u nżilna fuq is-Saqqajja.

"Għandi drawwa, Grabieli," ghedtlu, kif inżilna mill-karrozza; "li meta nitla' r-Rabat nieqaf ftit fuq is-Saqqajja nħares lejn is-seħel, fil-bogħod. Sa nieqaf ftit il-lum ukoll, jekk ma jidhirlekx xorta oħra int."

Waqafna t-tnejn, mirdkijin fuq il-ħajt, fuq in-naħa li tagħti fuq Habel Bellu. Minn hemm tidher dehra sabiħa kemm tista' tkun: eġġieqi, sigar tat-tin u tal-ħarrub, u bġħid, il-baħar. Balleċ! kienu jafu dari fejn jibnuhom il-bliet.

Tlaqna minn hemm u ġbidna lejn il-Buskett, qajl qajla. Ix-xemx, fietla u ħanina, tidli u ssahħan, tagħti l-ħajja u ssahħah lil kull maħluq. Mat-trieq tkellimna fuq mitt haġa, Grabieli u jien. Fl-aħħar, wara xi nofs siegħa, wasalna l-Buskett.

"Ejja l-ewwel immorru naraw il-ħut, Grabieli," ghedtlu jiena. Ma' ġenb id-daħla tal-Buskett li tagħti għall-Għarb, hemm menqa kbira, sabiħa, b'kotra kbira ta' ħut ġewwa il-mitha. Ħut kbir u ħut żgħir, abjad, aħmar, isfar, mil-lewn id-deheb, jew isfar samrani donnu mxawwat

bin-nar. Hemm hut li għandu denbu bi tliet imriewah, li meta jimxi fil-ilma, jobormu barma 'l hawn u barma 'l hemm, donnu xi gifen bl-iskrun. Hemm mela maġenb il-menqa qgħadna nħarsu minn fuq il-ħajt.

Issa jien kont ħsibt minn qabel, u ġibt miegħi biċċa ħobż żgħira misrura f'karta biex nixħetha lil dal-ħut.

Għalhekk qtajt biċċa ħobż daqs lewża u rmejtha fil-ilma. Għiba ta' ħut ġiet għaliha, kbar u żgħar. Iwaħħlu ħalqhom maġħha, ifarfruha biex jaqtgħu xi farka minnha, itajruha u jmorru għaliha mill-ġdid. "Donnhom qegħdin jilagħbu l-water polo b'ħalqhom," qal Grabieli. Hin wiehed ħuta kbira ħamra telgħet minn taħt, u li kieku riedet, setgħet taħtaf il-ħobża u tinżel biha fil-qiegħ. Imma baqgħet iddur madwar il-ħut l-ieħor, u l-biċċa tal-ħobż ma messithiex.

Kull darba li ħuta kienet twaħħal ħalqha mal-biċċa tal-ħobż u tiġbed, tagħmel hooss donnu ta' bewsa, waħda wara l-oħra, ċlaq, ċlaq, ċlaq, ħsejjes ta' bews bla għadd. Tistħajlek fil-knisja ta' xi raħal, meta, fil-litanija, ir-raheb jaasal fis-Salus infirmorum.

"Toħroġ il-għaġeb!" qal Grabieli, "għandu moħħu għad li ħut. Ara kif ħaxknuha fir-rokna, biex ma taħrabilhomx. Jafu kif għandhom jagħmlu, hux!"

"Intix tara, Grabieli?" għidtlu, kif rajtu ferħan. "X'inhu l-aħjar li morna t-Talkie jew li ġejna hawn?"

Wara li xbajna naraw il-ħut ibus il-bćejjeċ tal-ħobż tlaqna u morna minn hemm.

Dħalna fil-ġonna tal-Buskett, għaddejna fil-għar u qgħadna naqraw l-ismijiet. Grabieli ried jikteb ismu mal-ħajt, u balleċ hekk għamel, għad li jiena għedtlu le. Mhux talli kiteb ismu hu, talli maġenbu kiteb ismi wkoll, bħal turija ta' ħabib, u jien, biex ma jithanfesx, ma ħassartlux.

Ħriġna mill-għar u għidna lisfel, in-naħa tal-wied. Hemm isbaħ, għax dawk is-siġar kbar. u sfieq, dawk il-ħrieġi ta' qasab, dak il-ħaxix għoli, dak l-ilma jbaqbaq u jgelgel qalb il-mazkan, donnu xi masġar ta' barra minn Malta.

Aħna u nimxu fuq il-ħaxix xi ħaġa kienet tfigg minn bejnietu. "Xinhuma dawn li qegħdin jaqbzu?" saqsa għalhekk Grabieli. "Giradi?"

"Le, dawk żringijiet," wegibtu. "Ejja naqbd u xi tnejn,

nisthajtuna li għadna tfal. Imma ejja nitilgħu għol-għalqa, għax hawn għo l-ilma ngħarrqu ż-żarbun."

Hekk għamilna. Tlajna fil-ħabel raba' ta' fuq il-wied, fejn kien hemm kotra kbira ta' ħaxixa ikel-għisa (*). Bdejna nkexkxu b'saqajna fil-ħaxix, u fejn naraw xi żring jaqbez, ngħaġġlu naqbdh, u Grabel iqiegħdu fil-maktur.

Kif konna nagħmlu din il-bieċa xogħol, ġew il dik in-naħa xi żgħażaġħ Ingliżi, irġiel u nisa, jimxu u jithaddtu, u jħarsu mad-dwar. Rawna. Waqfu jħarsu lejna. "Are you catching frogs?" Saqsewna wara ftit.

"Yes, frogs" wegibniehom.

Il-logħba għoġbithom lill-Ingliżi. Telgħu fil-għalqa huma wkoll, bdew igerfxu qalb il-ħaxix, ftit bġhid minna, ifittxu ż-żringijiet. Raw żring: ħarbilhom. Raw ieħor: ħarbilhom wkoll. It-tielet wieħed qabduh, ma ħarbilhomx.

Iż-żagħżuġħ li qabdu, newlu lil waħda żagħżuġħa, li din, zammitu f'idha magħluqa sħiħ u giet, siekta siekta, tatu lili. Kif telqitli ż-żring f'idi, werżqet twerżiqa bil-biża', li gegħlet jidħak lil kulhadd.

"Helwin dawn l-Ingliżi," għedtlu 'l Grabel meta warrbet. "Qabdet iż-żring, ma beżgħetx minnu; zammitu f'idha ma beżgħetx minnu; wara li telqithuli f'idi beżgħet minnu. Helwa. Togħġobni tassew."

Domna qatigħ naqbdh ż-żringijiet—l-Ingliżi għalihom u aħna għalina, u nqiegħdu kollox għol-maktur. Wara dan tlajna mill-ġdid lejn il-Buskett, l-Ingliżi u aħna nitkellmu flimkien. It-tahdita waqgħet fuq il-għolliet. Wieħed Ingliż sab għolliet b'dak il-ġins ta' għeneb li tagħmel, misjur, u stagħgeb għax qal li qatt ma kien ra bħalu f'Malta. Meta nittef xi għenba qiegħda f'ħalqu. Grabel nebbħu li jagħmel id-deni, u l-Ingliż qal li le.

Aħna ġbidna naħa u l-Ingliżi ġibdu oħra. Sellimna u nfridna minn xulxin.

"Ara xi ġmiel, Grabel!" għedtlu aħna u għaddejin minn għala ħajt baxx tas-sellieħ li warajh kien hemm qatiegħ

(*) Dik ix-xorta ta' ħaxix bil-ward isfar li jiksi l-egħlieqi u ġnub it-toroq tar-raba' hawn Malta, jgħidulu l-lum ħaxixa ingliża, il-kelma "ingliża" ma jidherx li hi haġa oħra għajr it-taħsir taż-żewġ kelmiet "ikel-Għisa", jew aktar fil-qasir, "ikel-isa." Billi dan il-ħaxix jagħmel għeruq smien, torja, bojod u helwin li jittiekle, il-ħaxixa ħadet isem bħal dan. Il-Palestina hemm ħaxix ieħor ukoll li jgħidulu "Hubz-Jesu" (ħobz ta' Ġesù) li, billi "Għisa" tisser Ġesù, jaqbel għal kollox ma' l-isem tal-ħaxixa ikel-Għisa tagħna l-Maltin.

sgajriet tal-ward aħmar, abjad u isfar, biċċa miftuħ u biċċa għadu ġewż.

"Sabiħ," wieġeb dak. "Nara naqtax waħda." Ixxabbat mal-ħajt, ġebbed u ġebbed, niggeż idu bix-xewk u ma seħħlux hlief jaħfen u jaqta' għajr warda mitbiela, li malli fetax idu tfarfret u weraqha waqa' fl-art.

"Halli għaliya, Grabieli," għedtlu. "Għassisli ara jkunx ġej xi ħadd!"

Tlajt fuq il-ħajt jien. "Warda ħamra miftuħa", għedtlu, u qtajt warda. "Warda ħamra magħluqa. Waħda bajda miftuħa. Bajda magħluqa. Safra miftuħa. Safra..." U bqajt naqtagħlu l-ward sa ma rajt li għaqqad għamra sew.

* * *

Hriġna mill-Buskett u għidna lejn ir-Rabat. Wasalna fuq is-Saqqajja u rġejnielha lejn il-Belt. "Xinhu l-aħjar, il-Buskett jew it-Talkie?" milt lejha u saqsejtu kif konna fil-karozza, niżlin lejn il-Belt "Il-Buskett aħjar!" Grabieli weġibni. "Tridx nergħu mmorru s-Sibt li ġej?"

L. CUTAJAR